

доповнюваність по відношенню один до одного, оскільки найбільшу ефективність вони набувають в інтеграції.

Список використаних джерел

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. – [3-тє вид.] /М. Й. Варій– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
2. Маркова А. К. Психология профессионализма /А. К. Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд Знание, 2003. – 312 с.
3. Основы практической психологии / За ред. В. Панка, Н. Чепелевой та ін. – К.: Либідь, 2001. – 534с.
4. Петровский А. В. Быть личностью/А. В. Петровский. – М.: Педагогика, 2002. – 112 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія. Введення в професію. Навчальний посібник. /Ю. О. Приходько – К.: Каравела, 2010. – 230 с.

УДК 004.422.61

МАТВІЙЧУК Л. Ю.
ЛЕПКИЙ М. І.
Луцький національний технічний університет
ДЕРКАЧ В. Ю.
Мукачівський державний університет

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ТУРИЗМІ

Застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі дозволяє розвивати основи нестандартного мислення студентів, навички комунікативного спілкування, інтелектуальну, емоційну, мотиваційну та інші сфери. У навчальному процесі спостерігається наявність проблемного завдання, відбувається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності, поєднується індивідуальна, парна, групова, колективна роботи.

За рівнем застосування інтерактивні технології навчання є загально-педагогічні та особистісно-орієнтованими. За типом управління пізнавальною діяльністю в інтерактивних технологіях навчання використовується система малих груп, в якій взаємодія викладача зі студентами є циклічною, з контролем, взаємоконтролем; розсіяною, груповою, колективно-груповою, фронтальною, індивідуальною, вербальною організацією пізнання студентів.

За переважаючим методом використовують чотири основних інтерактивних технологій навчання, а саме:

1. Інтерактивні технології кооперативного навчання.
2. Інтерактивні технології колективно-групового навчання.
3. Інтерактивні технології ситуативного моделювання.
4. Інтерактивні технології відпрацювання дискусійних питань[3].

Серед інтерактивних технологій *кооперативного (колективного) навчання* використовуються такі технології: «Робота в малих групах», «Діалог», «Синтез думок», «Спільний проект», «Пошук інформації», «Коло ідей» і т. д. При такій формі організації занять учасники процесу навчаються грамотно висловлювати свої думки, сприймати інформацію, адекватно реагувати на неї, приводити аргументи, контраргументи, вчать вести діалог, дискусію.

Серед інтерактивних технологій *колективно-групового навчання* використовуються такі технології: «Обговорення проблеми у загальному колі», «Незакінчені пропозиції», «Мозковий штурм», «Аналіз ситуації», «Вирішення проблем», «Дерево рішень» і т.д. Завдяки використанню цієї технології, студенти не лише здобувають знання, а вчать аналізувати ситуацію, виявляти головні і другорядні моменти, оцінювати її, передбачати різні варіанти розвитку подій, вибирати оптимальне рішення з декількох, вчать діяти, набувають практичний досвід особистісної поведінки в різних ситуаціях, вчать активно і адекватно реагувати на обставини, що склалися. У майбутніх фахівців формуються необхідні вміння, навички професійної діяльності.

Серед інтерактивних технологій *ситуативного моделювання* використовуються імітаційні ігри: «Слухання з екологічного моніторингу для сфери гостинності», «Громадське слухання» та інші. Саме використання таких форм сприяє формуванню навичок міжособистісного спілкування, розвитку комунікативних здібностей, виробленню навичок роботи в малих групах, формуванню умінь самостійного мислення. Студенти отримують практичний досвід діяльності у різних ситуаціях.

Інтерактивні технології *відпрацювання дискусійних титань*. При використанні такої технології важливо досягти гарантованості кінцевого результату і проектування майбутнього процесу. Вони потребують кваліфікованої підготовки викладачів і студентів.

Науковою новизною та оригінальністю є ідея програмування механізму виконання малоємких індивідуальних самостійних робіт за темами. На сьогодні підвищується роль самостійної роботи студентів, що активізує їх пізнавальну діяльність з метою формування професійних навичок, сучасного наукового мислення, свідомого ставлення до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільного орієнтування в інформаційному просторі, внутрішньої потреби у саморозвитку [1].

Індивідуальна робота є формою організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію творчих можливостей студента через індивідуально спрямований розвиток здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність. Різновидом індивідуальних занять є *індивідуальні навчально-дослідні завдання* (ІНДЗ), які відповідають інноваційним технологіям навчання. ІНДЗ передбачає: вивчення, творче осмислення та систематизацію навчального матеріалу з досліджуваної проблеми; поповнення і поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок (самостійний пошук інформаційних джерел, роботу з матеріалами Інтернету для отримання найновішої інформації з різних проблем педагогічної діяльності, їх науковий аналіз); спостереження за роботою студентів, аналіз власних спостережень, ретроспективний аналіз фактів власного студентського життя; здійснення міні-дослідження (інтерв'ю, бесіди, анкетування тощо); обґрунтування власної позиції щодо шляхів розв'язання проблеми; активізацію пізнавальної активності студентів; формування дослідницьких умінь; розвиток самостійності, творчих здібностей. Створюється банк диференційованих завдань, ситуацій, задач для індивідуального розв'язування.

Список використаних джерел

- 1.Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс : монографія / В. М. Горовий; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – 360 с.
2. Захарова В. І. Основи інформаційно-аналітичної діяльності / В. І. Захарова, Л. Я. Філіпова. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.
3. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід /О. Пометун, Л. Пироженко– К.,2002. – 135 с.

УДК 373.21:159.93(100:477)

МЕЛЧАК Ж.П.
ЧЕРЕПАНЯ Н.І.
Мукачівський державний університет, Україна

ПРОБЛЕМА СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАРУБІЖНІЙ І ВІТЧИЗНЯНІЙ ДОШКІЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

В історії педагогіки склалися різні системи сенсорного виховання (М. Монтесорі, Ф. Фребель, О. Декролі.). Вони відрізняються один від одного психологічними підходами до розуміння природи сприйняття, його взаємозв'язку з мисленням. Залежно від цього по-різному будуються зміст сенсорного виховання, його методика .

Так, автор всесвітньо відомої системи сенсорного виховання Марія Монтесорі зводить розвиток дитини виключно до розвитку сил і здібностей організму: розвитку м'язів, зору, слуху, нюху та ін. Розроблені нею дидактичні матеріали, підібрані відповідним чином, дають дітям дошкільного віку сенсорні стимули, тренуючи органи чуттів. Наприклад, для виховання тактильного відчуття пропонуються вправи з набором гладких та наждакових дощочок, карток, різних тканин; для розвитку термічного відчуття - вправи з набором металевих чаш, наповнених водою різної температури; баричне почуття (відчуття тяжкості) розвивається з допомогою набору однакових за розміром, але різних по вазі дерев'яних дощочок і т. д. Вправляючись з такими матеріалами, діти домагалися гостроти органів відчуття, тонкощі розрізнення сенсорних ознак предметів.

За ідеєю М. Монтесорі, дитина працює з її матеріалами самостійно, оскільки вони побудовані на принципі автодидактизма. Педагог не навчає, не заважає природному ходу розвитку, не нав'язує своє розуміння, не уточнює словом те, що дитина відчуває. В результаті дитина, тонко розрізняючи, наприклад, кольори і відтінки, не може їх назвати, порівняти, узагальнити, застосувати в інших видах діяльності, які виходять за рамки вправ з дидактичним матеріалом. Без керівництва дорослого багатий сенсорний досвід не стає фундаментом для розвитку мислення дитини [1; с. 58].

Вітчизняна система сенсорного виховання будується на визнанні необхідності розвивати сприйняття дитини в процесі змістовної діяльності, що організується не тільки на заняттях, але і в повсякденному житті. Коли, наприклад, знайомити дітей з властивостями води? Невже проводити для цього спеціальні заняття? Звичайно, ні! Під час вмивання, ігор з водою в груповій кімнаті, на ділянці педагог навчає

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>